

PŘADLENY

Na motivy lidové pohádky O třech přadlenách

Obsah

V chalupě.....	3
Královský kočár	3
V chalupě.....	4
Královský kočár + v chalupě	5
Na zámku, před oponou	10
Na zámku-příjezd	11
Na zámku-1. den	12
V popředí.....	14
Na zámku-2. den	15
Na zámku-3. den	21
V chalupě.....	23
V parku	25
Na zámku - noc.....	28
V chalupě + na zámku.....	30
Svatba na zámku	33
Konec	39

V chalupě

Matka potichu vchází do světnice, jako by tam čekala zloděje. V ruce má koště. Její kroky doprovází tajemná hudba. Opatrně se doplží až k peci. Pak se najednou napřáhne a začne mydlit peřinu, která nahoře leží.

MATKA

Tak ty nebudeš vstávat?! Chceš, aby tě moli sežrali? Že ti není hamba, válet se celej den na peci jako jalovice,...jako kravinec...jako...jako.

Když neslyší žádnou reakci, je najednou celá starostlivá.

Liduško? Uhodila jsem tě moc?

Hledá v peřinách

Kdepak je ta moje peciválka? Není nemocná? Není bolavá?

Odkryje peřinu

Není tu!

Rozhlédne se po světnici. Zvenku zašteká pes. Matka omluvně potřese hlavou.

A já jí křivdila, holce mojí.

Sedne ke kolovratu a začne se chystat k práci.

Ale za to může sousedka, ta můra. To je pořád, jestli vy jí moc nerozmazlujete, teta. Dyť vy se u toho kolovratu udřete a ta vaše líná dcera vám ani stébélko nespřede,...nepoklidí, neuvaří,...dobytek nenakrmí,...celej boží den si za pecí jen kůži mandluje.

Královský kočár

V pravé části scény se náhle odkryje královský kočár. Sedí v něm královna se synem. Královna je celá napružená a nedočkavě a přísně vyhlíží z okénka. Její ospalý princ se v kočáře otráveně povaluje.

KRÁLOVNA

Koukni na tu čiperu, ještě není poledne a už táhne z lesa s nůši hub, že by... (porovná ji s princem) ale ne, je moc stará.

PRINC

(rozmrzele) Já tomu pořád nerozumím. Proč jsme museli vstávat tak brzy?

KRÁLOVNA

Bude dvanáct hodin. Kdybys mě chvílku poslouchal, nemusela bych to pořád dokola opakovat. Jen tak – sed' rovně – jenom

tak ti najdeme dobrou ženu. Žádnou kynutou buchtu, co myslí jen na to, jak se dobře provdat.

Chudé pracovité děvče zná pravou cenu peněz. Proto bude přínosem pro naši zem.

PRINC

A neměl bych si vzít spíš nějakou princeznu? Vyženil bych bohaté věno a zvětšil naše království.

KRÁLOVNA

Tohle ti poradil otec? Brát si někoho pro peníze je nemorální. Kdyby takhle přemýšleli všichni, jak by to na světě vypadalo?

Kdepak, vzpomeň na svou babičku. Vzešla z chudých poměrů a tohle království postavila na nohy.

PRINC

A podle čeho si mám vybírat? Podle výšky vidlí?

KRÁLOVNA

Nebud' drzý. Ostatně, v tom ohledu můžeš být naprosto klidný.

Nevěstu ti vyberu já. (zasměje se)

V chalupě

Matka přede. Chomáče Ina bere z velkého koše a do toho si brebentí.

MATKA

...a já furt říkám. Teta, to se pletete. Liduška jenom sbírá síly. Předtím byla nemocná. Pak tejdén nesměla cvičit. Pak zase trochu kašlala. Pak byla moc slabá a nechtěla jsem riskovat, že by se zase roznemohla... ale jakmile nabere síly, seskočí s pece a bude k nezastavení. Ona dobře ví, že kolovrátek nás živí a že je v domácnosti zapotřebí každá ruka...

Náhle se zarazí, protože z koše vytáhla bosou nohu. Jde po ní a vytáhne ruku. Odhrne lněný chomáč a velice se rozzlobí.

No co....no to se mi snad.....

S rukama v bok povalí nohou nůši a z ní se vykulí Liduška v noční košili. Liduška se posadí a začne se protahovat. Matka si založí ruce a začne si rozzlobeně podupávat dřevákem. Tenhle zvuk Lidušku očividně mate, hledá zdroj toho zvuku, a když ho najde, stoupá očima vzhůru až k obličejí dopálené matky.

LIDUŠKA

Dobré jitro, maminko.

Matka na ni beze slova přísně hledí

Já...já jsem vstala. Slezla... s pece...a chtěla....chtěla jsem se pustit rovnou do práce...

Matka na ni beze slova přísně hledí

...ale jak jsem se naklonila nad tu nůši, vzpomněla jsem si, že jsem se ještě neumyla...a...a jak jsem si vzpomněla, tak jsem se takhle ťukla do čela (naznačí)...ale....ale ťukla jsem se asi moc silně, protože se mi najednou zamotala hlava nebo co (potlačovaně zívne) a...pak už jsem jen padala a padala.

Matka udělá výhružný krok vpřed, Liduška pozadu za pomoci rukou couvá.

MATKA

Právě mi došla trpělivost.

Zvedne se a vyčerpaně oběhne stůl.

LIDUŠKA

Maminečko, prosím tě, nebij mě. Víš přece, že jsem nemocná.

Honí se kolem stolu.

MATKA

Jsi líná!

LIDUŠKA

Lenost je nemoc, měla bych...měla bych se léčit. Měla bych to vyležet.

MATKA

Na lenost je jen jedna medicína...pár facek

Oběhne stůl opačným směrem, Liduška také.

Královský kočár + v chalupě

Obě scény se náhle rozběhnou naráz. Dialogy se navzájem prolínají a doplňují.

PRINC

Ale já se ještě nechci ženit. Pojďme domů. Třeba naše postele ještě nevystydly.

KRÁLOVNA

Z toho, co slyším, jasně vyplívá, že tvůj otec ve výchově selhal.

LIDUŠKA

Víš přece, že tě mám ráda, maminko, ale nemohli bychom to odložit?

MATKA

Teď teprve vidím, že jsem to odkládala moc dlouho.

PRINC

Alespoň o pár dní.

KRÁLOVNA

Ani o hodinu.

LIDUŠKA

Deset minut.

MATKA

Máš mě za blázna?

PRINC

To bych si nedovolil.

KRÁLOVNA

A dobře děláš.

LIDUŠKA

Jenom říkám, že se nic nemá uspěchat.

PRINC

Co si o tom promluvit pěkně v klidu, u snídaně.

MATKA

A nechtěla bys tu snídani rovnou do postele?

LIDUŠKA

(zarazí se) Vlastně, když už o tom mluvíš...

MATKA

Já tě snad na mou duši přerazím!!!

Matka zvedne kolovrat a chce s ním praštit Lidušku. Liduška vřeští.

KRÁLOVNA

Stát!

Všechno ztuhne – Liduška, princ, matka, jako by někdo stiskl pause.

KRÁLOVNA

Co je to za křik?

Královna vystoupí z kočáru a přejde do poloviny s matkou, která se zrovna chystá přerazit Lidušce o hlavu kolovrat.

KRÁLOVNA

Co se tu děje?

Matka si všimne královny, okamžitě položí kolovrat a poklekne.

MATKA

Výsosti.

Liduška chvíli nezaznamená, že došlo ke změně, takže si i nadále kryje hlavu a křičí.

KRÁLOVNA

(blahoskloně) To už by snad stačilo.

Liduška nepřestává křičet

(nervózněji) Už toho nech.

Liduška stále nepřestává křičet. O královně neví.

(neovládne se) Zklapni!

Liduška přestane a vytřeští na ni oči.

KRÁLOVNA

Tak. A teď mi vysvětlete, co se tu děje.

MATKA

(Klaní se dost neohrabaně). To ta moje dcera, výsosti.

Tuze jsem se na ni rozzlobila,...

Královna ji zarazí.

KRÁLOVNA

To jsem viděla. K věci. Mám na spěch a musím ještě leccos zařídit.

Nesnesu když práce stojí.

Matku tahle informace překvapí.

MATKA

Ona... je... totiž...příšerně...

Je vidět, že je jí trapně. Bojuje sama se sebou.

... pracovitá.

Královna i Liduška vykulí oči.

KRÁLOVNA + LIDUŠKA

Pracovitá?

MATKA

(přesvědčuje obě dvě) Ano, ano. Pořád jen u kolovratu sedí...

Pohlédne na svou dceru v noční košili. Ukáže na ni jako na důkaz.

O sebe nedbá. Sotva ráno vstane, dá se do díla.

A já jí furt říkám, musíš holka trochu hledět taky na sebe. Kdo si tě vezme, když se budeš starat jen o svojí nebohou mámu.

Ale ona nic, jen přede a přede a přede...

KRÁLOVNA

Otočí se s úsměvem na Lidušku, pomůže jí jemným gestem na nohy.

Opravdu jsi tak pracovitá?

Liduška zcela upřímně a bezelstně jako uhranutá zavrtí hlavou, že ne. Královna se zaskočeně podívá na matku. Chvíli je trapné ticho. Potom matka teatrálně spráskne ruce.

MATKA

No nedojala by vás ta její skromnost?

Hlas se jí třese přehrávaným dojetím. Vytáhne kapesník.

Ale řekněte sama výsosti, proč já bych si to celý vymejšlela.

Přijde do popředí a předstírá, že smrká.

Co bych z toho měla?

Kapesníkem si začne roztržitě otírat i zpcené čelo. Královna se otočí zpět na Lidušku.

KRÁLOVNA

Jak se jmenuješ, děvče?

LIDUŠKA

Liduška.

KRÁLOVNA

Chvíli o tom uvažuje, ale pak se usměje.

Hezké jméno.

Takové lidové.

(k Lidušce) Projdi se mi tady.

Liduška se neohrabaně ukloní, potom si trochu jednou rukou přidrží cíp noční košile a odkráčí škrobeně doprava. Dojde ke kočáru, ze kterého zvědavě vyhlíží princ. Liduška se otočí a vrátí se do světnice, kde se nejdřív zapře rukama o kolena a chvíli oddychuje. Nakonec si sedne a odpočívá. Královna jí se zaujetím pozoruje.

KRÁLOVNA

(k Lidušce) Chtěla bys se mnou na zámek?

LIDUŠKA

(překvapeně) Až na zámek?

Pohlédne na matku.

Ale to je hrozně daleko.

Matka ví, kam tím Liduška míří, tak se to snaží zachraňovat.

MATKA

O mě se neboj, já už to tu nějak zvládnou...

KRÁLOVNA

Tak ujednáno, můžeme vyrazit?

LIDUŠKA

(zhrozí se) Už teď?!!

Královna je trochu zmatená.

KRÁLOVNA

Je to problém?

Matka opět zachraňuje.

MATKA

Ona totiž ještě nikdy nejela kočárem...

„Nejela kočárem“ zdůrazní směrem k Lidušce.

...asi se trochu bojí.

Lidušce se uleví. Nálada se jí zlepšší.

LIDUŠKA

(pro sebe) Aha, kočárem...

KRÁLOVNA

(k matce) Hlouposti! Jízda kočárem je bezpečná a pohodlná.

Sbal si to nejnutenější, vyrážíme co nevidět.

Liduška se vydá pro „to nejnutenější“ - peřinu, ale matka s ní zatočí a nasměruje jí na opačnou stranu.

MATKA

Ale jdi ty bláhová, na zámku kolovrat určitě mají. Tenhle mi tu nech.

LIDUŠKA

Ale já nechtěla...

KRÁLOVNA

(zasměje se) Jen se neboj, děvče, zahálkou na zámku určitě trpět nebudeš.

Matka jí pomůže do sukně a do ruky jí dá uzlík s oblečením.

LIDUŠKA

Ale já nechtěla...

KRÁLOVNA

Pusu.

Matka s dcerou se políbí.

KRÁLOVNA

Zamávat.

Matka s dcerou si zamávají. Matka je dojatá, Liduška vyděšená.

KRÁLOVNA

Jedem.

Zatímco královna s Liduškou odcházejí, světla pohasnou. Zatáhne se opona.

Na zámku, před oponou

Zazní famfáry Zleva přichází královna. Svoje svršky odhazuje na mlčícího sluhu. Za královnou cupitá Liduška, na konec jde laxně a unaveně princ. Liduška s princem po sobě pokukují.

KRÁLOVNA

Vítám tě na zámku. Je to tu skromné, ale chudé děvče jako ty, to nejspíš bude považovat za komfort. Tohle je Rudý sál. Čert ví, co je za tím závěsem. Tady se s tebou rozloučím, musím se převléknout a něco pojíst, čeká mě dnes večer spousta práce.

Tvoje komnata je támhle. Večeři ti přinesou tam. Uvidíme se ráno.

Královna odchází doprava. Kolem Lidušky, prochází princ.

PRINC

Neboj, to bude dobré. Hlavně se s ní nehádej.

LIDUŠKA

(volá za ním) Uvidíme se zítra?

PRINC

Možná, ale ne moc brzy. Rád si pospím.

Princ odejde. Liduška za ním zasněně vzdychne.

LIDUŠKA

Rád si pospí.

Na zámku-příjezd

Zprava přichází pozpátku Liduška a nervózně se rozhlíží. Uprostřed vzadu jsou dveře. Napravo od dveří je okno. Nalevo od dveří vzadu si nalévá víno slušně oblečený muž, který vypadá jako sluha. Když vejde Liduška, pozorně si ji prohlíží a upíjí při tom víno. Když se pak snaží lahev opatrně schovat za židli, převrhne ji a lahev ho prozradí. Liduška se lekne a vykřikne. Muž se postaví a přistoupí k dívce blíž.

MUŽ

Tak ty jsi ta Liduška.

LIDUŠKA

A...ano.

MUŽ

Pověděla ti královna, co máš dělat?

LIDUŠKA

Pověděla, ale...ale....

Zarazí se, muž na ni chvíli beze slova hledí. Nakonec ji doplní.

MUŽ

...ale ty jsi ještě nikdy len nepředla.

Liduška ostýchavě zakýve hlavou, potom s ní pro jistotu ještě zavrtí. Muž si ji chvíli zkoumavě prohlíží.

Neříkám, že by mě to překvapilo.

(uznale) Máš odvalu, to se ti musí nechat. Lhát královně, to chce nervy ze železa.

(zamyslí se) Královna je někdy trochu...

Nedá se s ní moc...

(mávne rukou) Tady máš kolovrat, tak dělej, co umíš.....vlastně co neumíš. Neboj se, nic jí neřeknu. Ty zas na oplátku můžeš pomlčet o tomhle (ukáže na lahev a pohár).

Odchází, ale pak se zarazí.

Málem bych zapomněl.

Otevře zadní dvoukřídle dveře. Za nimi není nic, než hromady až ke stropu nespředeného lnu, který se valí ven.

Tohle...je len.

Práce tak na pět let. Když to všechno spředeš, získáš nejen přízeň královny, ale nejspíš i prince za manžela.

Tak hodně štěstí.

LIDUŠKA

Děkuju. Ty tu sloužíš?

MUŽ

Dá se to tak říct, ...plním přání královny.

Jsem král.

Sebere lahev a pohár a odejde. Liduška se zoufale rozhlíží, bezradně chodí po místnosti.

LIDUŠKA

Jenom klid. Jenom klid. (s nadějí) Třeba se mi to jenom zdá.

Moment. Jestli je to sen, měla bych ho přece umět změnit.

(přikáže) Ať se probudím doma za pecí!

Chvíli čeká, ale nic se nestane.

Nic. Na druhou stranu, pokud spím doma za pecí, proč bych se měla budít? Můžu si tady zatím hezky sednout a počkat, až mě probudí maminka.

Podloží si hlavu ranečkem a na židli usne.

Zatmít.

Na zámku-1. den

Liduška je na židli povážlivě nakloněná až se náhle převáží a spadne. Ozve se famfára a přichází královna.

KRÁLOVNA

Přiznávám, že jsem nemohla dospat. Hořím zvědavostí, jestli jsi vážně tak pilná, jak...

Při pohledu na Lidušku na zemi se zarazí.

Co se to tu děje? Proč se válíš po zemi?

LIDUŠKA

K...klaním se, vaše veličenstvo.

KRÁLOVNA

Zas to nepřeháněj. Méně znamená více.

Udělá skromné pukrle.

Takhle se klaní dáma. Zkus to.

Liduška to neobratně se zívnutím zkusí.

Připomeň mi, že ti mám vyjednat lekci dvorní etikety. Jako budoucí královna...ale nepředbíhejme.

Slavnostně se nadechne a začne se rozhlížet.

Tak se pochlub. Kolik jsi toho upředla.

LIDUŠKA

Já...já nemohla. Hrozně.... se mi.... třásly (všimne si rukou)....
ruce.

KRÁLOVNA

Proč? (znechuceně) Máš nějakou nemoc?

LIDUŠKA

Ne, to ne. Já...totiž. Mně...mně se moc stýskalo po mamince.
Celou noc jsem proplakala.

KRÁLOVNA

Takže jsi nespředla ani chlup?

Liduška zakroučí hlavou.

LIDUŠKA

Pořád jsem musela myslet na tu moji nebohou...

KRÁLOVNA

To už jsi říkala. Chápu.

Chvilí přemýšlí.

Jsem trochu zklamaná. Možná jsem na tebe moc spěchala.
Trochu se tu rozkoukej a jak budeš moci, pusť se do práce.

Zítřka se přijdu podívat, jak ti to jde od ruky.

*Královna odchází. Liduška se smutným výrazem vstává. Dlouho se za ní dívá,
potom jde a otevře zadní dveře. Chce vyndat trochu lnu, ale celá stěna se
vyvalí a jako velká matrace na ni spadne. Liduška se spod ní vyhrabe.
Nakonec vezme hrstičku, sedne ke kolovratu, roztočí ho, ale nic nepředě, jen
pořád točí kolem se svěřenou hlavou. Začíná hrát hudba. Liduška vstane a
začne zpívat.*

LIDUŠKA

Lidé jsou pracovití
Jak včelky dřou
Dokud jim slunce svítí
Pracujou.

Jen já se nepřepínám
Ráda spím
Proč jsem tak strašně líná?
Netuším.

Královna přikázala,
spřádat len.
A já jen dlouho spala.
Jak z toho ven?

Ani to nedozpívám.
Zmáhá mě stát.
Proč jen jsem tolik líná?
Chce se mi spát.
Chci spát.

Liduška si během zpěvu sedne na lněnou matraci, nakonec se na ni položí a usne.

V popředí

Královna chodí se svítkem a hledí do publika. Do svitku si občas něco poznamená brkem. K tomu si mumlá něco pro sebe.

KRÁLOVNA

Sedlák Motouzek, Louka pod skalou...moment, ten se zpozdil s platbou daně. (škrťá) Louku mu zabavíme a na polovinu vysadíme les. Dřevo šlo vždycky na odbyť....

Ozve se zachrastění lahví, zleva přichází nejistě král. Když uvidí královnu, snaží se chovat ležérně.

KRÁL

Ty nespíš?

Královna nepřestává psát. Král jde dozadu a na malém stolku zkoumá džbáněk, když zjistí, že je v něm voda, znovu ho položí.

KRÁLOVNA

Poslouchám.

KRÁL

To děvče, byl jsem se na ní podívat.

KRÁLOVNA

Liduška? Co je s ní?

KRÁL

Přede. Ale jak! Za noc spředla půl komnaty lnu!!

KRÁLOVNA

Tak přece. Doprovod' mě k ní.

Král vezme ze stolku svícen a jde s královnou doleva. Po chvíli vyjdou opět zprava a jdou znovu doleva. Po chvíli vyjdou opět zprava a přijdou k Lidušce. Ta sedí u kolovratu, obklopena cívkami s přízí, naskládanými v koších. Práce

jí jde od ruky. Královna si pár z nich vezme a pečlivě prohlédne hodinářským monoklem.

Výborně. Jak jsi dokázala, zvládnout tolik práce za jedinou noc, drahá?

LIDUŠKA

Ani nevím, vaše veličenstvo, jde mi to samo od ruky.

KRÁLOVNA

Mám z tebe velkou radost, děvče. Tvoje matka nepřeháněla. Ve zkoušce jsi obstála. Věř, že nepřijdeš zkrátka. Dám ti za muže svého jediného syna.

Natáhne ruku a jemně přitáhne prince. Liduška na něj hledí a dál šlape na pedál kolovratu. Královna ji gestem vyzve, aby se postavila, a vyrovná oba vedle sebe. Spojí jim ruce. Liduška a princ se na sebe se zalíbením dívají.

Budete krásný pár. A až já jednou nebudu mít dost sil. Předám tohle království vám. Do rukou mladých, pracovitých, nadšených.

Všimne si znovu košů a probere se ze zasnění.

(princi a královi) Odneste ty koše.

Přijde sluha a začne odnášet koše. Král postaví svícen a taky s princem vezme 2 koše. Když odnesou poslední, už se nevrátí.

Celou noc jsi pracovala. Jistě jsi velmi unavená. Musíš se trochu šetřit. Nesluší se přece, aby budoucí královna měla kruhy pod očima a mozoly na rukou. Lehni si hezky sem.

Královna Lidušku uloží na Iněnou matraci a konejší ji.

(k Lidušce) Trochu se prospí a pak začneme chystat svatbu.

Liduška pokýve.

LIDUŠKA

(opakuje) Chystat svatbu. Chystat svatbu!

Královna se postaví a sfoukne svíce. Světla zhasnou. Do tmy doznívá „Chystat svatbu....chystat svatbu...svatbu...“

Na zámku-2. den

Pomalou se rozední. Kokrhá kohout.

Liduška leží rozvalená na Iněné matraci. Nad ní stojí královna s králem. Královna si jemně podupává nožkou. Ten zvuk Lidušku probudí. Liduška se posadí a začne se protahovat. Jednou rukou nahmátne královniny šaty, a když se podívá tím směrem, lekne se. Rychle se postaví a potom se pokusí o krabaté pukrle.

LIDUŠKA

(nesrozumitelně mumlá) Omlouvám se...nevěděla jsem, že...
výsosti...

KRÁLOVNA

Přišla jsem se podívat, jak ti jde práce od ruky.

LIDUŠKA

A...ano...prosím...tady...

Ukáže na prázdné místo. Zmateně se rozhlíží.

Totíž tady byly...takové koše...

KRÁLOVNA

(přísně) Leda ve snu.

LIDUŠKA

(zpanikaří) Ve snu?!

KRÁLOVNA

Jistě. Mně se to taky zdálo.

Ale ve skutečnosti tu není nic. Jen tenhle pelech.

Kopne do matrace.

S pravdou ven. Jak je to s tou tvou pracovitostí?!!

LIDUŠKA

Mojí pracovitostí?...Ano, jistě že mojí...totíž...obyčejně bych se
tuhle dobou nezadržitelně rozpředla, ale....ale.....ale po tom
včerejším velkém pláči...mě rozbolela hlava. Nevěděla jsem, co
si počít. Na chvíli jsem si lehla, ale slabost mě přemohla a

KRÁLOVNA

Tak dost!

Začínám si myslet, že jsem se unáhlila.

LIDUŠKA

(pro sebe) Já taky.

KRÁLOVNA

Nemám ráda, když si začínám myslet, že jsem se unáhlila.

LIDUŠKA

Vaše veličenstvo, já...

Král, který celou dobu neposlouchal, zpozorní.

KRÁL

Copak?

KRÁLOVNA

(na krále) Samozřejmě, že mluvím ke mně.

Král se stáhne. Královna k němu přistoupí a chvíli na něj podezřívavě hledí.

KRÁLOVNA

Je z tebe cítit víno.

KRÁL

No dovol. To jsou léky na revma. Musím je brát třikrát denně.

Královna váhá, ale pak se obrátí k Lidušce.

KRÁLOVNA

Tak dobře dám ti poslední šanci.

LIDUŠKA

Hluboce se klaní.

Děkuju, vaše veličenstvo.

KRÁLOVNA

Jestli do zítřka nepředvedeš, co umíš, nechám tě zavřít do temné věže a tam budeš za trest rok zavřená bez jídla a pití.

Král si odkašle.

Co zas?

KRÁL

Já jen....rok bez jídla a pití nikdo nepřežije.

KRÁLOVNA

Skutečně? A je to snad moje vina?

Královna se smíchem odchází. Král na Lidušku pokrčí rameny a vydá se za královnou. Liduška se dává do pláče. Po chvíli se uklidní, vstane a otevře dveře do komnaty s lnem. Opět se rozpláče a zase komnatu zavře. Padne na zem a buší pěstičkou do země.

LIDUŠKA

Proč zrovna já...proč zrovna já musím být tak strašně líná.

Tak moc bych se chtěla pustit do práce, ale copak to jde?
Copak může slabé děvče přemoci tak silnou lenost?

Náhle se zatvrdí.

Ne. Já to zvládnu. Jiná možnost není.

S vypětím všech sil se začne zvedat. Sebere ze země chomáč lnu.

Tohle je otázka života a smrti.

Cestou ke kolovratu několikrát zívne a padne na kolena. Po čtyřech se doplazí až k židli, usedne a roztočí kolo. A začne zívat.

Vždyť já ani nevím, jak se to dělá. Někde se za něco musí tahat, ne? Maminko moje, proč jsem jen nedávala pozor, když jsi u toho seděla.

Vzdá to a jde od toho.

Vzdávám to. Beztak už nemůžu. Skončím v černé věži. Bez prince, bez jídla, bez vody...snad tam bude aspoň postel.

Náhle jí to dojde a opravdu se rozpláče. Padne na kolena.

Asi ne....postel tam taky nebude....já nešťastná....já nešťastná.

Liduška pláče. Odkudsi náhle zazní tři hlasy jakýchsi stařenek. V okně se objeví tři obličeje.

HUBATÁ

Jde to tady odtud. Někdo tam uvnitř bečí jako koza.

PALCATÁ

Jo jo. Taky to slyším.

NOHATÁ

Hej hola, je tam někdo?!

Liduška se vzpamatuje a jde k oknu.

LIDUŠKA

Cože? Kdopak jste?

HUBATÁ

Co bys řekla. Báby jsme. Pusť nás dovnitř, ať tu nevystojíme důlek.

Liduška je pouští dovnitř. Babky lezou oknem. Nejdřív všechny naráz, potom každá zvlášť. Když jsou uvnitř, Liduška si je vyplašeně prohlíží. Jedna má velký pysk (Hubatá), jedna velkou nohu (Nohatá) a jedna velký palec (Palcatá). Liduška couvá.

LIDUŠKA

Vy...vy asi nebudete obyčejné stařenky.

Přadleny na ní nechápavě hledí.

NOHATÁ

Proč myslíš?

Liduška neví, co odpovědět.

LIDUŠKA

Tak...mě to napadlo.

Liduška popotáhne a utře si nos do sukně. Babky se rozhlíží

PALCATÁ

Holky, já mám hlad, že bych snědla čerta.

NOHATÁ

Já zrovna tak.

HUBATÁ

Což o to, taky bych si nacpala volátko. Nemáš tu něco na zub, křepelko?

LIDUŠKA

Jídlo? Nosí mi sem večeři, ale už není teplá.

Ukáže na stolec s tácem. Babky se kolem talíře shluknou.

HUBATÁ

Nevadí, nevadí, děvenko. My nemáme chlupatý jazyky.

LIDUŠKA

Snězte klidně všechno, já nemám na jídlo ani pomyšlení.

Babky hltají a přitom se dají s Liduškou do hovoru, aniž by vzhlédly.

PALCATÁ

A copak vlastně dělá holka jako ty na zámku.

HUBATÁ

Sama, zavřená.

NOHATÁ

Nej, nespí.

PALCATÁ

A bulí, jak děravý necky.

LIDUŠKA

Stala se mi hrozná věc, kmotřičky. Mojí mamince bylo před královnou hanba, že má línou dceru. A tak jí pověděla, že umím s kolovratem hotový divy. (popotáhne)

Jenže královna jí to uvěřila. (rozbřečí se)

HUBATÁ

A co máš upříst?

Liduška otevře dveře zadního sálu.

LIDUŠKA

Tohle.

Babky přestanou jíst a civí na hromady lnu. Hubatá babka hvízdne.

NOHATÁ

A co už jsi upředla.

Liduška opět popotáhne.

LIDUŠKA

Nic.

PALCATÁ

To je rodinka. Máti mluví pravdu, jen když se zmejlí a dcerka místo práce radši pase mravence.

NOHATÁ

Asi se nerada potí.

Babky se zasmějí, ale Liduška se dá opět do pláče. Hubatá k ní přijde a chytí ji za ramena.

HUBATÁ

Nebeč, pomůžeme ti. Pozvalas nás dovnitř, dala jsi nám najíst, máš dobrý srdce.

Palcatá se k nim přidá, palcem brnkne Hubaté o pysk.

PALCATÁ

My jsme totiž na předení tak trochu odbornice.

Nohatá k nim přibelhá.

NOHATÁ

Ale nebude to tak úplně zadarmo. Jestli ti královna vystrojí svatbu, pozveš nás na hostinu.

Liduška se rozzáří. Utírá si slzy.

LIDUŠKA

To udělám moc ráda kmotřičky.

PALCATÁ

Jenom aby.

A ne, že se za nás budeš stydět. To by nás dost namíchlo.

LIDUŠKA

Nebudu, kmotřičky. Posadím vás na čestné místo, hned vedle sebe. Jen mi prosím pomozte.

HUBATÁ

Pomůžeme.

Liduška radostně políbí Palcatou i Nohatou, u Hubaté se trochu zarazí. Nakonec se ale přemůže a dá bábě s pyskem pusu. Báby se zařehtají.

NOHATÁ

Tak honem do práce, ať něco stihnem.

LIDUŠKA

(zívne) A co mám dělat já?

PALCATÁ

Ty si odpočiň, přijdeš mi vyspalá jen z jedny strany.

Báby se opět zařehťají, obklopí kolovrat. Nohatá si sedne, palcatá se sehne ke klubku a spřádá ho, občas si nasliní palec od Hubaté, stojící naproti. Hubatá hází hotové cívky do koše. Babky začínají zpívat. (kolomyjka)

Dupnu jednou, dupnu zas
a kolo už se točí
Palcem táhnu Iněný vlas
nalíznu, a pak stočím.

Šlápnu na to potřetí
a kolovrátek vrní
Známe to už z paměti,
a cívka už se plní.

R: Kohout ať ještě spí, času je zatím dosti.
Dřív než se rozední, tak máme po starosti.

Začne se zatmívat.

Další cívku navinu
a po ní přijdou nové
dřív si neodpočinu
než bude to hotové

R: Kohout ať ještě spí, čas pomalu se krátí.
Dřív než se rozední, tak musíme se ztratit.

Na zámku-3. den

Pomalou se rozední. Kokrhá kohout. Liduška sedí na židli, opřená o stěnu a spí. Přádleny jsou pryč. Ozve se famfára, uvádějící královnu. Liduška se s cuknutím probudí, rychle se posadí ke kolovratu a začne šlapat na pedál. Vchází královna. Je rozladěná, ohlíží se přes rameno.

KRÁLOVNA

Nebyly tu žebrat takové škaredé babky? Viděla jsem z okna, jak slídí kolem zámku. Vyběhla jsem za nimi, ale už byly pryč.

Vem je čert, ale přísahala bych, že se mi odněkud chechtaly.

Z ošklivých lidí je mi vždycky špatně. Nemůžu je vystát.
(oklepe se) Kch!

Rozhlédne se, a když spatří koše s přízi, na vše zapomene. Pozvedne obočí a obličej se jí rozjasní.

No vida, to je lepší. (zasměje se) To je mnohem lepší.
Tak tys nelhala. To je dobře.

Hledá něco po kapsách. Nejdřív vytáhne mimoděk velký rezavý klíč, který položí na stůl, dál se prohledává, až najde hodinářský monokl. Pomocí něj si pak začne prohlížet přízi v koších. Opět se zasměje.

To je jak v tom snu, co?

Schová monokl.

Vypadá to skvěle. Jsi opravdu šikovná. Kolik ti toho ještě zbývá?

Otočí se právě ve chvíli, kdy Liduška zívá. Liduška se zarazí a snaží se zívnutí pojmout jako začátek věty.

LIDUŠKA

Áni nevím. Brala jsem to, jak mi to přišlo pod ruku.

Vstane a jde se podívat. Když se vrátí, vypadá zdrceně, ale snaží se to maskovat.

Ještě tak půl komnaty, nic co by se nedalo zvládnout.

KRÁLOVNA

To ráda slyším. Myslím, že už jsi pochopila, že pokud v této zkoušce obstojíš, dám ti za muže svého syna.

LIDUŠKA

Vůbec jsem si netroufala na něco takového pomyslet.

KRÁLOVNA

Líbí se ti?

Liduška se stydí, ale královna si to vyloží jako váhání.

Chápu tvé pochyby, zřejmě už sis toho také všimla. Ano, princ je...jak bych to jen...(nerada přizná) zkrátka je trochu líný.

Lidušku to trochu překvapí, ale celá se rozzáří.

KRÁLOVNA

(rozhodně) Ale neměj strach, pracovitá žena jako ty ho určitě změní. Obzvláště, když na něj budeme působit obě současně (zasměje se). No nic, nebudu tě zdržovat.

Královna odchází. Liduška si náhle všimne klíče na stolku, volá za odcházející královnou.

LIDUŠKA

Zapomněla jste si tu ten klíč.

Královna se zmateně zastaví, ale když uvidí Lidušku, jak drží klíč, který před chvílí sama mimoděk odložila, rozverně se usměje.

KRÁLOVNA

Cože? Aha, vidíš. Ten je od černé věže. (spiklenecky) Schovej si ho na památku.(zasměje se)

Odchází. Liduška zůstane stát jako opařená.

LIDUŠKA

Mám se zas pustit do práce?

KRÁLOVNA

Nejprve si trochu odpočiň, drahá. Jdi se projít do zámeckého parku. Změna prostředí, čerstvý vzduch ti prospěje.

Královna rozpřáhne velkoryse ruce a zhluboka se nadechne. Poté se nahlas zasměje.

LIDUŠKA

Raději bych zůstala tady, pokud smím.

KRÁLOVNA

(základně) A smíš?

LIDUŠKA

(ustoupí) Raději se půjdu projít.

KRÁLOVNA

Myslela jsem si to. Prozatím sbohem.

Královna na Lidušku rozverně mávne a odchází. Liduška tam zůstane stát a hledí za ní.

Zatmít.

V chalupě

Rozetmít.

U stolu sedí matka a míchá čaj. Hledí kamsi do prázdna. Ozve se zabouchání na dveře.

SOUSEDKA

(mimo scénu) Sousedko, jste doma?

MATKA

(volá) Je otevřeno.

Sousedka nakoukne. Když vidí, že matka sedí u stolu, vstoupí.

SOUSEDKA

Já myslela, estli už nejste na zámku.

Usedne ke stolu. Culí se, jako by znala dobrý vtíp.

Tak co říkáte na tu novinu? Všude je teď toho plno. Vaší Lidce teď neřeknou jinak než Zázračná přadlena.

Plácne rukou do stolu a na dlouho smíchy nemůže popadnout dech. S matkou to ale ani nehne a dál jako ve snách míchá čaj.

MATKA

Vždyť jsem vám říkala, že se pletete...

Sousedka se ještě chvíli směje, ale náhle zvažní.

SOUSEDKA

Jo to jako fakt? Myslíte, že Lidku nadobro pustila ta příšerná lenora?

MATKA

Říkala jsem to....celou dobu....říkala jsem, že není líná. Ona...ona se jenom šetřila. Předtím byla nemocná... ale teď konečně nabrala síly a je k nezastavení. Nevím, proč to každého tolik překvapuje...

Sousedka během řeči k ní přijde a starostlivě jí položí ruku na rameno.

SOUSEDKA

(konejšivě) Nebojte, teta. Dobře to dopadne.

Matka začne bulet.

MATKA

Všechny nás zavřou.
A všechno je to moje vina!

SOUSEDKA

Ale no tak...jářku zatím nehoří, takže není co hasit.

Však už si jednou poradila, no ne?
Líná je sice jak dřevěnej pes, vo tom žádná, ale stejně si poradila!

Plácne do stolu

Tak, Proč by se jí to nemohlo povést i podruhý? Na zámku stejně nepoznají práci, ani kdyby vo ní zakopli.

Matka se trochu uklidní, ale ještě trochu povzlykává.

MATKA

My...myslíte, teta?

Sousedka svoje tvrzení potvrdí bouchnutím do stolu.

SOUSEDKA

Jako, že blechy kašlou. Musíte tomu prostě věřit.

Matka chvíli chápavě pokyvuje, ale pak se zarazí. Je vidět, že nad něčím chvíli přemýšlí.

MATKA

A...vážně blechy kašlou? To jsem nevěděla.

SOUSEDKA

Zopakuje se stejnou intonací jako prve.

Musíte tomu prostě věřit.

Zatmít.

V parku

Rozetmít

Liduška jde parkem, v pozadí je altánek. Kolem zpívají ptáci. Liduška je smutná. Dojde až k altánku, stále si pohrává s klíčem od černé věže. Přivoní k růži. Potom jde dopředu a bezvládně klesne na schůdek.

LIDUŠKA

(pro sebe) Co když ale tři přadleny dnes večer nepřijdou? Co si počnu? S dalšími výmluvami asi už nepochodím.

Liduška si prohlíží klíč a začíná zpívat.

Lidé jsou pracovití
Jak včelky dřou
Dokud jim slunce svítí
Pracujou.

Vejde princ s táčem jídla. Liduška se chce položit do zpěvu, ale zrovna v té chvíli si všimne prince.

Jen já se nepřepínáá.. (lekne se) Áááá!

Princ se také lekne, ale ustojí to, aby neupustil tác.

PRINC

Promiň, vylekal jsem tě?

Liduška zakýve hlavou. Princ položí tác a jde k ní.

Matka říkala, abych ti přinesl něco k jídlu.
Hezky zpíváš. Já sice na práci moc nejsem, ale rád o ní poslouchám.
Povídá se, že jsi hrozně pilná. Vyprávěj mi o tom něco.

LIDUŠKA

Neví, co by řekla.

Já...neumím moc vyprávět.

PRINC

(zasměje se) Ale jdi, vyprávět umí každý. Dokonce i babička Zdislava, jen už jí není rozumět.

Oba se smějí

A co tě tedy baví?

LIDUŠKA

Váhá, ale nakonec se osmělí.

Já asi ze všeho nejraději.....(přiznání) spím.

Z prince náhle spadne veškerá strojenost a ožije. Sedne si k ní.

PRINC

Vážně? To já taky. Na kterém boku spíš nejraději? Já na pravém.

LIDUŠKA

Nejraději spím na zádech.

Liduška si lehne na záda. Princ si lehne vedle ní.

PRINC

Tak to je jasný, záda se nepočítají. Já myslel, když už na boku, tak na kterém boku.

LIDUŠKA

Na levém.

Obrátí se k princovi na pravý bok.

PRINC

Vážně? Tak to si budeme moci povídat. A co břicho, spíš na břiše? To nedokáže každý.

Zvedne se na lokty.

LIDUŠKA

To jsem objevila nedávno. Moc mi to zatím nejde, ale už se v tom lepším.

Přichází král. Je oblečen jako do jezdecké uniformy. Princ se také zvedne na lokty.

PRINC

Taky si někdy rád jen tak zchrupnu v křesle u okna.

LIDUŠKA

My křeslo nemáme.

Všimnou si krále zrovna, když si bere džbáněk s vínem, který přinesl princ s večeří. Džbáněk zacinkal. Zvednou se opět na nohy a čistí si oblečení. Král si nalije do poháru víno a s kamenným výrazem, aniž by komukoliv věnoval pohled, promluví.

KRÁL

Rád vidím, že jste našli (zvýrazní)společnou řeč.

Pomalým krokem dojde k Lidušce a položí jí ruku na rameno.

Slyšel jsem, že ses konečně dala do díla, Liduško.

LIDUŠKA

A...ano.

KRÁL

Že prý jsi hotová kouzelnice.

Víš, s kouzly je jedna potíž. Nikdy se nesmí se vyradit.

Nikdy, rozumíš?

Liduška pochopí a kývne.

To by byla chyba.

Může se třeba stát, že ve slabé chvílce se zatoužíš někomu svěřit.

Mávne směrem k princí.

Můžeš vzít jed na to, že se to v ten moment donese královně.

A nikdo z nás si nepřeje, rozhněvat královnu.

Mrkne na ni.

Mě můžeš věřit, vydržel jsem s ní nejdýl.

Taky znám pár kouzel.

Pozvedne svůj pohár, jako by Lidušce připíjel a napije se. Poté se otočí, sebere džbáněk a je na odchodu.

Tak se tu hezky bavte, děti. (zarazí se) Mimochodem, neviděli jste mého koně?

Když oba zakrouťí hlavou, král pokrčí rameny a odejde. Princ i Liduška se za ním chvíli dívají.

PRINC

Tys mu rozuměla?

Liduška pokrčí nevěrohodně rameny. Poté se přinutí k úsměvu. Princ váhá.

Asi už půjdu. Za chvíli mám hodinu šermu, musím se někam schovat.

Liduška se zasměje. Princ odchází, ale ještě zaváhá.

Na zámku je spousta křesel. Najdu ti to nejpohodlnější.
Uvidíš, že takové zdřímnutí před obědem nemá chybu.

LIDUŠKA

Budu se těšit.

PRINC

Držím palce.

Po odchodu prince Liduška posmutní a opět si sedne na schod.

Zatmít.

Na zámku - noc

Rozetmít.

Liduška stojí u okna a vyhlíží přadleny.

Zatmít

Rozetmít.

Liduška sedí zasmušile u kolovratu a znuděně otáčí kolem.

Zatmít

Rozetmít.

Liduška sedí na židličce u kolovratu. Je opřena o stěnu a spí. Zprava potichu přicházejí přadleny. Snaží se Lidušku nevzbudit, ale jen těžce přemáhají smích. Působí, jako by šly z nějaké vydařené oslavy. Stále na sebe dělají vzájemně „pššššš“. Liduška se vzbudí.

LIDUŠKA

(šťastně) Tak přece jste přišly.

NOHATÁ

(zklamaně) Nó, teď jste jí probudily.

PALCATÁ

Bodejď ne, jedna z nás hrozně dupe.

Palcatá a Hubatá se rozchechtají a ukazují na Nohatou.

LIDUŠKA

Jak jste se sem vlastně dostaly?

HUBATÁ

Přece dveřma, bylo otevřeno.

LIDUŠKA

To je divné.

PALCATÁ

Otočí se na ostatní, které se zatím pustily do jídla, a mumlavě paroduje Lidušku.

To je divné.

Babky se dají do smíchu. Palcatá se k nim připojí a uždibují spolu z Liduščina obědu.

LIDUŠKA

Dneska jste nějaké veselé.

NOHATÁ

No jo.

Ukazuje na Hubatou.

To jsou ty její čaje.

HUBATÁ

Speciální směs bylin.

Potřebujeme přece zůstat zas celou noc vzhůru.

PALCATÁ

Ale nechali jsme to asi moc dlouho louhovat.

Všechny tři se opět dají do smíchu. První se vzpamatuje Palcatá.

Co vlastně královna? Uvěřila ti, žes to všechno spředla sama?

LIDUŠKA

Bojím se, že něco tuší. Včera vás viděla odcházet

NOHATÁ

Taky jsme jí viděly. Tváří se, jako by chodila do pekla do školy.

HUBATÁ

A král zas pije jak halena.

Opět se rozesmějí.

LIDUŠKA

(zívá) Měla jsem o vás starost.

NOHATÁ

Neboj. My nejsme z lekavýho kraje.

HUBATÁ

Jenom nezapomeň, cos nám slíbila.

Liduška zavrtí hlavou.

LIDUŠKA

Na veselce můžete sníst třeba svatební dort, kmotřičky, jen mi prosím pomozte.

HUBATÁ

(na ostatní přadleny) Tak nestát, nezevlovat – (k Lidušce) teda kromě tebe...

Opět se všechny rozesmějí.

...ne, vážně ženský, pojdte hodit faldama, ať to máme z krku.

Vydají se ke kolovratu. Liduška se vydá k matraci a začne si chystat ležení.

NOHATÁ

(sarkasticky) Chápu, že toho teď máš moc, ale nechceš se aspoň dívat? Třeba se něco přiučíš.

PALCATÁ

Nech jí. Dyť neví, kam dřív skočit....

Ukáže na Iněnou matraci. Opět se rozchechtají. Liduška pochopí a postaví se, urovná si šaty a předstírá, že jí jejich počínání velmi zajímá. Přadleny se dají do díla. Během jejich práce Liduška postupně „uvadá“ a klesá ospale k zemi.

Přadleny zpívají:

Dupnu jednou, dupnu zas
a kolo už se točí
Palcem táhnu Iněný vlas
nalíznu, a pak stočím.

Začne se zatmívat.

Šlápnu na to potřetí
a kolovrátek vrní
Známe to už zpaměti
jen Lidka už zas chrní.

R: Celý den lenoší, co jen s tou holkou bude.
Až se to prozradí, tak s hanbou domů půjde.

Před chalupou + na zámku

Matka celá rozzářená čte v popředí dopis. Nakoukne ustaraná sousedka.

SOUSEDKA

Viděla jsem královskýho posla. Tak jaká?

Matka mává listinou.

MATKA

To je od Lidušky, píše, že ve zkoušce obstála.
Bude se vdávat!

Skočí sousedce kolem krku. Sousedka je překvapená.

SOUSEDKA

(nevěřicně) Ne?
Jo?!
Vopravdu?!

Začnou tančit do kruhu.

Říkala jsem to! Jestli je možný, vysedět si štěstí, tak vaše Lidka
bude mít trojčata.

Zastaví se

Nepíše tam, jak se to semlelo?

MATKA

(nahlédne) Jen krátce. Ráno prý přišla na kontrolu samotná
královna.

*Pravá strana je zařizena jako část místnosti s kolovratem. Přichází královna.
Hned u vstupu se zarazí.*

KRÁLOVNA

Tady je to taky. Takový divný zápach, jako z naškrobeného
prádla. Táhne se to až od dveří. Nebyl tu v noci někdo?

Liduška, která si zrovna protírá oči, zavrtí hlavou.

MATKA

(čte) No a pak se šla podívat, kolik je toho hotového.

*Následuje sada živých obrazů, které doprovázejí matčino vyprávění.
K tomuhle sdělení Liduška ukáže na koše s přízí a královna se uznale rozhlíží.*

Zjistila, že všechno je spředeno.

*Liduška ukazuje do prázdné komnaty, kde dřív býval len a královna je
překvapena.*

Potom zavolala prince a na místě je zasnoubila.

Princ s Liduškou se drží za ruku a královna jim žehná.

SOUSEDKA

(rozechvěle) Dali si pusu?

Princ s Liduškou se k sobě nakloní, aby si dali pusu.

MATKA

(nahlédne do dopisu) Ne, to jim zatím nedovolila.

Královna v živém obrazu oba chytí za ucho a odtáhne od sebe.

SOUSEDKA

To je škoda.

MATKA

No a potom šla královna hnedka chystat svatbu, takže Liduška sedla a napsala mi tenhle dopis.

Královna se loučí, Liduška sedí za stolem a zmateně se rozhlíží, kam by něco napsala brkem. Matka jí svůj dopis podá a Liduška do něj začne psát.

Svatba je zítra. Jste taky zvaná.

SOUSEDKA

Spráskne ruce.

Holka zlatá, vzpomněla si i na mě? No dyť já se někdy cejtím, jak její vlastní táta.

MATKA

Jednu věc ale nechápu, píše, že pozvala ke svatebnímu stolu ještě nějaký tři kmotřičky. Mají sedět přímo vedle ní.

Liduška přestane psát a zamyslí se.

Sousedka, která si prohlíží flek na zástěře, zpozorní.

SOUSEDKA

Koho?

MATKA

To právě nevím, píše jen „tři kmotřičky“. Liduška má ale jen jednoho kmotra a ten už nemůže na nohy. Je to hotová záhada. Ptala se dokonce královny, jestli je smí pozvat.

Liduška se otočí a ukloní se s brkem v ruce, královna se k ní také otočí a založí si ruce na prsou. Pak se Liduška narovná a královna s hlavou nahoru přemýšlí.

MATKA

To víte, že se jí moc nezdálo, ale nakonec souhlasila.

Všichni pohlédnou na královnu, ta se ale nehýbe a dál hledí vzhůru. Zhruba po 7 vteřinách nehybného ticha královna kývne. Matce i ostatním se uleví.

Prej se jí hrozně ulevilo.

Královna odejde, Liduška podá matce zpět dopis a sedne ke stolu.

SOUSEDKA

Píše ještě něco?

Liduška usne.

MATKA

(nahlédne) Už ne, asi neměla moc času. To víte teď jí je asi každá vteřina drahá. Musí se přece nachystat na svatbu, šaty si nechat ušít, vykoupat, navonět, vlasy upravit,...

Liduška na stole spí.

SOUSEDKA

Pravda pravda.... určitě si mají taky co říct s princem.

Mrkne na matku a šfouchne do ní čtverácky loknem. Obě se na chvíli s hloupým úsměvem zasní. Liduška spí. Matka se náhle probere.

MATKA

Měly bysme se taky nachystat, k večeru pro nás pošlou. Tak šup šup.

Pobídne sousedku ze dveří.

Zatmít

Svatba na zámku

Rozetmít

Vzadu jsou stoly spojeny do jednoho dlouhého stolu. Hraje slavnostní hudba. Přichází sluha se svatebním dortem. Odloží ho vzadu na stůl u stěny a na stůl rozprostře bílý ubrus, který měl do té doby přehozený složený přes ruku. Nakonec si stoupne na kraj scény.

Zleva přichází Liduška, zprava princ. Sejdou se uprostřed a zůstanou stát. Zleva přichází matka se sousedkou, zprava král s královnou. Všichni čtyři se ihned usadí. Matka se sousedkou ale tři místa vedle Lidušky nechají volná. Liduška s princem se ukloní na obě strany a poté taky usednou.

Královna začne řečnit.

KRÁLOVNA

Sešli jsme se tu dnes, abychom společně oslavili radostnou událost – sňatek mého syna a Lidušky.

Přiznám se, že jsem v prvních dnech o Lidušce pochybovala, ale...

Náhle vše utichne, do místnosti přicházejí tři přadleny. Všechno v tichosti pozoruje tři podivné babky, které se zvědavě rozhlízejí a vše komentují.

PALCATÁ

Pěkný to tu mají. Takový nóbl.

HUBATÁ

To se halt pozná, že jsou z Prachatic.

NOHATÁ

Ukazuje za Lidušku s princem.

Hele dort. Já se těším.

KRÁLOVNA

Strážě!!

Liduška rychle běží k přadlenám.

LIDUŠKA

Zadržte, to je nedorozumění. Ty stařenky jsou pozvané.

Vítá se s nimi. Poté se ukloní královně.

Veličenstvo, dovoluji, abych vám představila své kmotřičky. Hodně mi v životě pomohly a já bych je teď ráda pozvala ke svatební tabuli.

KRÁLOVNA

To nepřichází v úvahu. Vždyť jsou to ty babky, co se poslední dobou motají kolem zámku. (zavětrí) A ten zápach. Ten přece znám...jako z naškrobeného prádla. (k Lidušce) Bylo to cítit i u tebe v komnatě.

Nastane hrobové ticho. Královna přemýšlí. Král si chce nalít, ale klepe se mu ruka, takže omylem zacinká. Všichni se na něj otočí v domnění, že si bere slovo. Král neochotně vstane s číší v ruce.

KRÁL

Myslím, že není třeba se znepokojovat. Liduška říká, že jí kmotřičky hodně pomohly. Nejspíš, za své zázračné umění vděčí právě jim. Není tedy divu, že jí chodily podpořit v její těžké životní zkoušce až pod její okna.

KRÁLOVNA

(nabroušeně) Ale co když všechnu práci udělaly za ní!

KRÁL

Dobře víš, že to není možné, drahá. Hned druhý den jsi nechala Liduščino okno hlídat a klíč od zámku máš přece jen ty a já. Nechceš snad říct, že jsi jim sama odemkla...

Král se strojeně zasměje. Ostatní se nesměle přidají. Královna je však stále jako na jehlách.

NOHATÁ

Můžeme si už sednout? Hrozně mě bolí noha.

PALCATÁ

To bych ráda věděla, která.

Všichni, kromě královny se rozesmějí. Zdá se, že se atmosféra uvolnila, ale královna náhle všechny překřičí.

KRÁLOVNA

Ticho!! Přineste kolovrat!

KRÁL

(klidně) A k čemu ti bude, drahá?

KRÁLOVNA

Buď ukáže, co umí, nebo jí nechám zavřít
I s těmi, co jí pomáhali.

Ukáže na matku a přadleny.

SOUSEDKA

Já jí vlastně ani moc neznám.

Přadleny se jdou zatím v klidu usadit ke stolu. Královna po nich švihne pohledem, ale nijak to nekomentuje. Nohatá se jediná vydá opačnou stranou, a když má krále zezadu, poplácá ho přátelsky po rameni. Král se na ni podívá a usměje se. Přadlena na něj mrkne. Liduška zůstane v popředí stát sama. Po chvilce přichází sluha s kolovratem a košíkem. Postaví to vše doprostřed a stoupne si opět na okraj scény. Chvilí se nic neděje.

KRÁLOVNA

My čekáme.

Liduška celá roztřesená usedne ke kolovratu. Párkrát se bezradně rozhlédne.

KRÁLOVNA

Nuže?!

Náhle si Hubatá z přadlen začne pobrukovat píseň, kterou si po oba večery zpívaly přadleny při práci. Zbylé se okamžitě přidají a tak společně zanotují první sloku. Liduška je chvíli vystrašeně pozoruje, ale po chvilce pochopí a začne dělat vše, jak to stojí v písni. Zprvu velice těžkopádně, ale s každým dalším slovem zrychluje.

LIDUŠKA

Dupnu jednou, dupnu zas
a kolo už se točí
Palcem táhnu Iněný vlas
nalíznu, a pak stočím.

Šlápnu na to potřetí
a kolovrátek vrní
Umím to už zpaměti,
a cívka už se plní.

R: Nemůžu uvěřit, že předu líp než kočka.

Kdo si chce prověřit, že znám to, ten se dočká.

Matka i sousekka otevřou v úžasu pusy. Královna si spokojeně podupává a začíná se usmívat. Princ se rovněž začne usmívat, stále se však ohlíží po přadlenách. Král si nalije další sklenku a spokojeně si lokne. Přadleny se v sedě s úsměvem také pokyvují.

Další cívku navinu
a po ní přijdou nové
dřív si neodpočinu
než bude to hotové

R: Nemůžu uvěřit, že předu líp než kočka.
Kdo si chce prověřit, že znám to, ten se dočká.

Liduška přestane příst. Královna, princ, král i přadleny začnou tleskat. Matka i sousekka radostně zavřeští, vyskočí a obejmou se. Královna vykročí k Lidušce, když je u ní, podá jí noblesně ruku a gestem jí pomůže na nohy.

SOUSEDKA

Já to věděla! Věděla jsem, že naše Liduška to dokáže.

KRÁLOVNA

Odpusť mi, dítě, tuhle poslední zkoušku. Byla jsi skvělá.
Kryšpín by si z tebe měl vzít příklad.

U stolu zavládne zmatek a mumlání, lidé se rozhlížejí, Liduška je také velmi nejistá. Ozývají se věty jako „Kryšpín?“, „Kdo že?“, „Co říkala?“. Princ zamává rukou nad hlavou.

PRINC

Kryšpín jsem já.

Hosté u stolu náhle pochopí, přadleny dokonce prohlásí něco ve smyslu „A ták“, „Aha“, „Tohle je Kryšpín?“.... , ale všeobecně se zklidní.

KRÁLOVNA

Pojďme ke stolu.

Královna jemně tlačí Lidušku zpět kolem stolu na její místo. Mezitím se princ nakloní k nejbližší přadleně - Palcaté.

PRINC

Promiňte, že tak vyzvídám, ale už vás nějakou dobu pozoruji a zvědavost mi nedá. Jak to, že máte tak velký palec?

PALCATÁ

Tohle? (ukáže) To je od kolovratu, miláčku.

Princ znervózní, postaví se a přeptá se Hubaté vedle.

PRINC

A vy? Od čeho to máte? (naznačí)

HUBATÁ

Co máš na mysli, mladíku?

PRINC

Váš ret, přece!

HUBATÁ

Jo todle. Ty sis toho všiml? To je od předení, hochu.

Princ ukáže na nohatou.

PRINC

A vy?

NOHATÁ

Zkus hádat.

PRINC

Od předení?

NOHATÁ

Tak vidíš, že to nebylo tak těžký.

Princ vytrhne otci z ruky číši a celou jí do sebe roztřeseně vyprázdní. To už královna dovede Lidušku zpět na místo. Princ jí čapne za obě ruce a natočí k sobě. Vše náhle utichne a pohasne. Mladý pár osvítlí štych jasného světla.

PRINC

Liduško, musím se tě na něco zeptat.

LIDUŠKA

(překvapeně) Ano?

Princ chvíli váhá, neví jak do toho.

PRINC

Vím, že je to pro tebe velká oběť, ale... dokázala...(nádech)
dokázala by ses vzdát kolovratu? Snesu ti k nohám klidně to
nejpohodlnější křeslo na světě, ale...ale ty mi musíš slíbit, že na
kolovrat už nikdy nesáhneš.

Náhle se ozve anělský zpěv (něco jako Ave Maria). Všechny pohyby se zpomalí. Liduška se vděčně zadívá do světla, ruce si dá k ústům a sepne je jak při modlitbě, potom zavře oči. Zpěv ještě chvíli zní. Nakonec se Liduška otočí zpět k princovi a kývne.

LIDUŠKA

Slibuji.

Vše se náhle opět rozzáří. Liduška s princem se stále drží za ruce a aniž by ze sebe spustili oči, sednou si zpět na židli.

KRÁL

(ke královně) No, myslím, že už bychom jim snad mohli dovolit i polibek, co myslíš, drahá?

Královna je ve slavnostní náladě.

KRÁLOVNA

Pravda. (k novomanželům) Není nač čekat, můžete se políbit, děti.

Liduška s princem našpulí ústa a se zavřenýma očima se k sobě přibližují. Když jsou od sebe sotva 10 cm, královna je přeruší.

Ačkoli...dovolte mi ještě malý přípitek.

Zvedne svou číši a ostatní, kromě Lidušky s princem jí napodobí.

Na Lidušku, která se dokázala svou vlastní pílí vypracovat z prostého děvčete až na budoucí královnu. Věřím, že ji lid této země přijme za vzor pracovitosti a budou-li všichni tento vzor následovat, máme se v příštích letech na co těšit.

Přadleny a sousedka vyprsknou smíchy.

KRÁLOVNA

Připíjím také na prince, kterého doufám tohle manželství změní k lepšímu. Víím, že jsem na něj byla často přísná, ale chtěla jsem vždy jen jeho dobro. Tak hodně štěstí, děti moje!

VŠICHNI

Na zdraví !!!

Všichni pozvednou číše k novomanželům, ale ti jsou stále se zavřenýma očima od sebe jen pár centimetrů. Všichni znejistí. Matka se k nim opatrně skloní a chvíli je pozoruje. Nakonec se rozpačitě postaví.

MATKA

Usnuli.

KRÁL

Ty poslední dny pro ně byly těžké.

KRÁLOVNA

Tak je nebudeme budit. Pusťme se do jídla.

Hosté pokývou, opatrně si navzájem přituknou. Začíná opět hrát slavnostní hudba. Svatebčané zasednou ke stolu. Šeptem si navzájem popřejí „Dobrou chuť“ a pustí se do jídla.

Hudba sílí. Světla pohasínají, zůstává jen štych na novomanžele. Štych zůstává nakonec jako jediný. Nakonec zhasne ve chvíli, kdy hudba vyvrcholí.

Konec